

На завершення потрібно зазначити, що згаданими Угодами передбачено «традиційні» форми і способи захисту економічних інтересів суб'єктів господарювання. Також такі заходи містяться у Законі України «Про зовнішньоекономічну діяльність» (розділ V). Проте підстави та порядок їх застосування потребують самостійного розлогого аналізу.

Отже, можна зробити висновок, що правову основу захисту економічних інтересів України як учасника європейського аграрного ринку складають положення Угоди по СОТ та Угоди про асоціацію. У рамках першої з них закладено засади експорту сільськогосподарською продукцією на умовах недискримінації, прозорості, передбачуваності та ревалентності умов торгівлі між країнами; другою Угодою запроваджено зону вільної торгівлі з ЄС та преференційний режим для української продукції. На національному рівні захист економічних інтересів України забезпечується ГК України, Законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність» та деякими іншими, норми яких закріпили завдання державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності та напрями державної економічної політики у цій сфері.

Подальші дослідження питання захисту економічних інтересів України можуть бути зосереджені на аналізі конкретних підстав, форм та способів захисту сільськогосподарських товаровиробників.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МИТНОЇ БЕЗПЕКИ ШЛЯХОМ ПРОВЕДЕННЯ МИТНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ (ЕКСПЕРТИЗ) ПРОБ (ЗРАЗКІВ) ТОВАРІВ: ДОСВІД ХОРВАТІЇ ТА КІПРУ

Пунда Олександр Олегович
доктор юридичних наук, доцент, провідний науковий співробітник
Університету Державної фіскальної служби України

Глава 50 Митного кодексу України присвячена регулюванню питання митних експертиз та визначає порядок взяття проб (зразків) товарів, та операції

із взятими пробами (зразками) товарів²²⁹. Деталізовані приписи правових норм присвячених митним експертизам (ст. ст. 356, 357 МК України) позитивно вирізняють положення національного митного законодавства у порівнянні з нормативним регулюванням проведення досліджень (аналізів, експертиз) проб (зразків) товарів у іноземних країнах. Проте, використання порівняльно-правового методу дозволяє визначити окремі елементи процесу проведення досліджень (аналізів, експертиз) проб (зразків) товарів у іноземних країнах для їх запозичення у національній правовій системі. У контексті аналізу різних аспектів нормативних та організаційно-правових особливостей процедур проведення досліджень (аналізів, експертиз) проб (зразків) товарів в інших державах, необхідно наголосити на принципових положеннях діяльності Customs Laboratories European Network (CLEN), вимоги якої поширюються на всі 89 митних лабораторій країн членів Європейського Союзу. Мова йде проте, що процедури проведення досліджень у будь-якій країні, лабораторії якої входять до системи CLEN мають враховувати необхідність дотримання таких загальних правил, як забезпечення єдиного застосування контролю за товарами в Європейському Союзі через гармонізацію та перевірку методів, що використовуються всіма лабораторіями; проведення спільних випробувань для перевірки конкретного методу; проведення порівняння різних методів або аналітичних протоколів які використовуються для вимірювання одного об'єкту експертизи; обміну від 2 до 10 зразків проб об'єктів.

Проаналізуємо процес проведення досліджень (аналізів, експертиз) проб (зразків) товарів у Хорватії, Кіпрі, Естонії, Польщі, Румунії, Молдові, Нідерландах, Болгарії, Туреччині, а також Німеччині, Іспанії, Швейцарії та Канаді (оглядово).

Хорватія. Митна лабораторія виступає в якості одного зі структурних підрозділів центрального апарату митного управління Міністерства фінансів.

²²⁹ . Митний кодекс: закон [прийнятий Верхов. Радою України 13 березня 2012 року № 4495-VI]. URL. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.

Митна лабораторія ділиться на чотири відділи: відділ сільського господарства і харчових продуктів; відділ алкогольних та безалкогольних напоїв; відділ нафтопродуктів та вуглеводнів та департамент промислової продукції. Робота в лабораторії розділені по типу, властивостям і характеру товарів і методів досліджень. Оскільки мова йде про різні типи товарів, дослідження проводяться відповідно до вимог європейських норм, національних законів і нормативних актів, міжнародних стандартів (ISO, EN, Icumsa, ASTM і т.д.), технічних стандартів і наукової літератури, для того, щоб сформувані якісні та надійні аналітичні звіти та експертні висновки. Основним видом діяльності митного лабораторного є тестування широкого асортименту таких товарів: сільськогосподарських і харчових продуктів, вина, спирту, нафтопродуктів, пластмаси, а також різних промислових товарів з метою збору митних та акцизних надходжень. Дослідження проводяться відповідно до правових норм (правил ЄС), норм та інших встановлених методів. Митна лабораторія акредитована відповідно до ISO / IEC 17025: 2007. Вартість послуг встановлюється Постановою про метод розрахунку та плату за збори, розміщеною на сайті²³⁰.

Порядок проведення експертного дослідження полягає в наступному:

- а) імпортер отримує протокол досліджень митної лабораторії (перший тест). Якщо митна лабораторія не використовує необхідний для проведення аналізу спеціальний метод випробувань, цей метод випробування застосовують в іншій лабораторії (комплексне дослідження). При цьому, документ з результатами аналізу роботи іншої лабораторії повинен містити інформацію про таку лабораторію;
- б) якщо суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності не задоволений отриманими аналітичними результатами, він може клопотати до митного управління щодо проведення повторного тесту;

²³⁰ Carinski laboratorij. URL. <https://carina.gov.hr/pristup-informacijama/propisi-i-sporazumi/carinski-laboratorij-5827/5827>

в) митне управління забезпечує суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності інформацією про лабораторії, де можна було б провести повторний тест. Повторний тест не може бути виконаний в тій же лабораторії, що й перший тест. Повторний тест оплачує суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності.

г) співробітники митної лабораторії можуть брати участь як спостерігачі у другому випробуванні в іншій лабораторії.

д) якщо результати першого та другого тестів відрізняються, результат другого тесту є остаточним.

Окремо наголосимо, що в рамках підготовки до хорватського вступу в Європейський Союз, перед національною владою постали питання необхідності адаптувати діяльність лабораторії до стандартів Європейського Союзу, що було досягнутий за рахунок використання інструменту допомоги в межах програм:

CARDS 2003 (проект Twinning «Посилення системи митної лабораторії в Хорватії»);

IPA 2007 (Twinning проект «Розвиток митної лабораторії» - Компонент I «Навчання» і Компонент II «Придбання обладнання для митної лабораторії»);

IPA 2010 (Twinning light projekt «Впровадження системи забезпечення якості для контролю підакцизних товарів і товарів в галузі спільної сільськогосподарської політики в хорватській митній лабораторії»).

Кіпр. Існує окрема Державна митна лабораторія (Official Government Laboratory). Митна лабораторія ділиться на п'ять секторів: якість та безпека харчових продуктів; вода та навколишнє середовище; контроль над наркотиками; навколишнє середовище з охороною здоров'я; визначення автентичності та географічного походження продукції.

Дослідження в основному здійснюється за рахунок коштів Європейського Союзу і національних ресурсів, зокрема, науково-дослідного фонду Міністерства охорони здоров'я.

Зразки для експертного дослідження відбираються одночасно у кількості трьох примірників (два з яких додаткові). Перший використовується для першого випробування, інші два зберігаються в митниці для використання в

разі знищення першого зразка або у випадку, якщо суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності подає заперечення проти результатів першого випробування. Митниця надсилає зразок до Official Government Laboratory, яка діє як Митна лабораторія, та інформує у письмовій формі суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності про висновки випробування та про рішення, яке було досягнуто в результаті випробування (зазвичай, тарифна класифікація). Також інформує його про своє право подати заперечення проти результатів та про те, що результати другого випробування будуть остаточними. У разі незгоди з результатами першого тесту суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності має право клопотати про призначення другого тесту.

Другий зразок надсилається до National Reference Laboratory і для другого випробування після чого митниця інформує суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності листом про результати другого випробування та остаточне рішення. Митна адміністрація вирішує чи надавати право проводити другий тест та враховувати його результати.

Митна лабораторія формує інформацію про аналітичні методи і розміщує їх перелік у відкритому доступі для громадськості (зазначене є загальноєвропейською практикою, а посилання на всі 575 методів міститься за посиланням²³¹).

Отримання інформації щодо змісту аналітичного методу можливо лише за однієї з таких умов: а) якщо подано заперечення проти результатів аналізу, то клієнт може подати запит, щоб побачити метод аналізу; б) купівля методу, лише у випадках, коли цей метод є міжнародним стандартом.

Також, існують деякі аналітичні методи, які віднесені до інформації з обмеженим доступом. Акредитовані «внутрішні» методи, які зазвичай базуються на міжнародних методах (визначені митною лабораторією держави), не продаються та не надаються громадськості, за винятком випадків, коли

²³¹ List of analytical methods in ILIADE. CLEN. URL: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/resources/documents/customs/customs_controls/custom_laboratories/group_ecl/extraction_iliade_en.pdf.

заперечення подано проти результатів аналізу. У такому випадку клієнт може подати запит на вивчення методу аналізу.

Таким чином, особливістю кіпріотської побудови процедури проведення експертного дослідження є наявність дворівневої та двосуб'єктної будови: Official Government Laboratory та National Reference Laboratory (остання виступає суб'єктом проведення експертних досліджень у випадку призначення повторних експертиз).

ВПЛИВ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ПОДАТКОВОЇ СЛУЖБИ НА НАЦІОНАЛЬНУ БЕЗПЕКУ В БЮДЖЕТНІЙ СФЕРІ

*Синчак Віктор Петрович,
доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту,
фінансів, банківської справи та страхування
Хмельницького університету управління та права*

Публічна політика, як відносно нове явище в державному управлінні, набуває особливої гостроти тоді, коли це стосується публічних повноважень, які виконує Державна податкова служба України (далі – ДПС України). Усе це впливає із інституціонального підходу, який передбачає віднесення до основних гравців публічної політики органів державної влади, зокрема і виконавчої. Такий підхід дозволяє вбачати у системі органів податкової служби ознаки публічної політики. Остання реалізується у полі зору суспільства, за його кошти та з дотриманням його ж інтересів шляхом здійснення податкового контролю на етапі первинного розподілу ВВП з використанням різних заходів впливу та пошуком компромісу між потребами платників податків і суспільства у фінансових ресурсах.

Працівники податкової служби, які, реалізуючи податкову політику, контролюють первинний розподіл ВВП, здійснюють свою діяльність публічно, зокрема у полі зору суспільства за його кошти та для дотримання його ж інтересів завдяки реалізації контрольної функції, звітуючи при цьому про свою